

I. KÚ – Libereckého kraje – dotazy č. 1. – 2.

1. Vydání pasu bezprostředně po nabytí státního občanství

Chtěli bychom se vrátit k problematice vydávání cestovních dokladů bezprostředně po nabytí státního občanství (viz níže ze zápisu z videokonference ze dne 28. 11. 2016)

Máme za to, že postup při vydání cestovního pasu bez předložení matričního dokladu ze Zvláštní matriky Brno není v souladu s ustanovením § 21 odst. 3) zák. č. 329/1999 Sb.

Nesouhlasíme se srovnáním a s odkazem na vydávání občanských průkazů bezprostředně po nabytí státního občanství, neboť zákon o občanských průkazech č. 328/1999 Sb., tuto situaci přímo řeší v ustanovení § 24b. Naproti tomu zákon o cestovních dokladech č. 329/1999 Sb. takové ustanovení nemá a problematiku vydání pasu bezprostředně po nabytí státního občanství samostatně neřeší.

Názor KÚ:

Dle našeho názoru je tak nutné v současné chvíli vycházet z ustanovení § 21 odst. 3), který stanoví:

„Pokud je dokladem o jménu, popřípadě jménech nebo příjmení matriční doklad vydaný matrikou cizího státu, je žadatel povinen předložit matriční doklad vydaný zvláštní matrikou.“

Dle uvedeného ustanovení tedy platí to, že pokud má žadatel cizí matriční doklad, je povinen předložit matriční doklad ze Zvláštní matriky v Brně. Máme za to (rozdílně oproti názoru KÚ Pardubického kraje, potažmo OSČ), že listinu o nabytí státního občanství nelze pokládat za doklad o jménu a příjmení, neboť takovou listinou se primárně prokazuje jen státní občanství. Praxe je navíc jednoznačně taková, že údaje na listině se mnohdy neshodují se zápisem ve zvláštní matrice, neboť při vydání českého matričního dokladu dochází v některých případech k transkripci jmen a příjmení. Pokud bychom připustili, že listinu o nabytí státního občanství lze považovat za doklad o jménu a příjmení, musel by být zápis jména a příjmení do zvláštní matriky proveden vždy v podobě uvedené na listině bez možnosti úpravy a transkripce, a tak tomu nebývá.

Navrhujeme, aby se k této problematice vyjádřil odbor všeobecné správy MV ČR, do jehož gesce patří problematika státního občanství, respektive problematika listiny o udělení státního občanství.

Jsme si vědomi faktické potřeby občanů po udělení státního občanství cestovat a faktických lhůt pro vydávání matričních dokladů Zvláštní matrikou Brno, ale máme za to, že současná legislativa neumožňuje vydávání cestovních pasů s matričním dokladem vydaným matrikou cizího státu.

.....ze zápisu z videokonference ze dne 28. 11. 2016.....

KÚ Pardubického kraje:

14) K problematice vydání cestovního pasu bezprostředně po nabytí českého státního občanství: nový český občan může požádat o tříměsíční OP, nebo o CP nebo může požádat současně o obojí. Některé úřady nechtějí žádost o cestovní pas nabrat z důvodu, že žadatel nepředložil český rodný list vydaný ZM Brno (s odkazem na ustanovení § 21 odst. 3) zák. č. 329/1999 Sb. – viz. pozn.). V praxi se nejedná o velký počet žadatelů, ale někteří noví čeští občané chtějí vycestovat na cestovní pas ČR.

Názor KÚ: Nový český občan k žádosti předloží listinu o udělení státního občanství ČR, na níž je uveden tvar jména (jmen), příjmení, datum a místo narození. Údaje uvedené na listině se shodují s údaji, které zavede krajský úřad při zápisu nabytí českého občanství do informačního systému.

Zde je namístě položit si otázku, zda údaje na listině o udělení státního občanství jsou dokladem o jménu a příjmení a můžeme tuto listinu postavit na roveň rodného listu (domníváme se, že ano, při podání žádosti o tříměsíční OP žadatel předkládá doklad o nabytí českého státního občanství, rodný list vydaný ZM Brno žadatel nepředkládá).

K prokázání totožnosti předloží žadatel průkaz k pobytu popř. cizozemský cestovní pas. Je však nutné žadatele poučit o zneplatnění vydaného cestovního pasu v případě změn údajů v souvislosti s vydáním českého rodného listu (úředník může poznamenat poučení žadatele do úředních záznamů).

Pozn.: ustanovení § 21 odst. 3) zák. č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech: pokud je dokladem o jménu, popřípadě jménech nebo příjmení matriční doklad vydaný matrikou cizího státu, je žadatel povinen předložit matriční doklad vydaný zvláštní matrikou.

Stanovisko OSČ:

Souhlasíme s názorem krajského úřadu, že první cestovní pas po nabytí státního občanství lze vydat po předložení listiny o udělení státního občanství a průkazu totožnosti a s poučením žadatele ohledně možného rozhodnutí o skončení platnosti cestovního pasu, pokud by obsahoval nesprávný tvar jména či příjmení oproti českému rodnému listu ze zvláštní matriky.

Stanovisko OSČ:

Zastáváme i nadále stanovisko, že při vydání prvního cestovního pasu po nabytí státního občanství udělením postačí předložení listiny o nabytí státního občanství a průkazu totožnosti s tím, že ORP občana poučí o možném rozhodnutí o skončení platnosti cestovního pasu, pokud by obsahoval nesprávný tvar jména či příjmení oproti českému rodnému listu ze zvláštní matriky.

2. Prokázání totožnosti – vydání občanského průkazu

V ust. § 6 odst. 2 zákona o občanských průkazech č. 328/1999 Sb., je stanovena povinnost občana prokázat svou totožnost při podání žádosti o vydání nového OP. Jak ale postupovat v případech, kdy občan opravdu nevlastní žádný doklad (nejčastěji bezdomovci) a vydávající úředník třeba i občana zná, neboť jsou mu vystavovány doklady několikrát do roka. Je možné přistoupit na prokázání totožnosti prostřednictvím prohlášení svědka? Velmi často se doklady těmto osobám vyhotovují za přítomnosti sociálního pracovníka (např. noclehárny, LDN, nízkoprahová denní centra).

Při kontrole MV ČR našeho OÚORP úřadu bylo konstatováno, že není možné ve výše uvedených případech využívat evidenční listy občanských průkazů (ELOP), protože tím není naplněna podmínka prokázání totožnosti ze strany žadatele, tak jak stanovuje § 4 zákona o OP. Nicméně v předchozích letech, bylo-li s MV konzultováno, byl tento postup možný.

Názor KÚ:

Na prokázání totožnosti bychom v nejnutnějších případech (viz výše uvedené) přistoupili za předpokladu, že svědek prokáže svou totožnost dokladem, součástí úředních záznamů žádosti

o vydání OP bude jeho podepsané prohlášení, specifikovaný vztah k žadateli o OP a také řádně uvedené důvody zprostředkovaného ztotožnění.

Stanovisko OSC:

K prokázání totožnosti žadatele o vydání občanského průkazu nestačí pouze porovnání jeho podoby s fotografií na poslední žádosti o vydání občanského průkazu. Tento názor jsme vždy zastávali a úřadům je tento způsob prokázání totožnosti vytýkán i při kontrolách.

Podle ustanovení § 4a zákona o občanských průkazech je občan povinen prokázat svou totožnost. Totožnost se prokazuje občanským průkazem anebo jiným obdobným dokladem, který je veřejnou listinou, nebo jiným hodnověrným způsobem. Lze připustit i svědeckou výpověď hodnověrného svědka, mělo by to však být uvedeno např. v úředních záznamech na žádosti nebo na přiloženém listu, z něhož bude patrné, kdo dosvědčil totožnost žadatele, číslo jeho průkazu totožnosti, jeho podpis, vztah k žadateli o občanský průkaz apod. Úřad by měl v tomto případě využít i další možnosti, kromě porovnání fotografie z evidencí, např. ověřit údaje, které občan ke své osobě sdělí (datum narození rodičů, rodné příjmení matky apod.), neboť odpovědnost za vydání občanského průkazu na cizí údaje má vydávající úřad.

II. KÚ – Karlovarského kraje dotazy č. 3.

3. Lze při prokazování údajů v žádosti o první cestovní pas dítěte, ve smyslu ust. § 21 odst. 1 zákona, prokázat údaje uvedené žádosti, předložením OP zákonného zástupce a OP dítěte?

Ustanovení § 21 odst. 1 zákona č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech, zní:

„(1) Žadatel podle § 17 odst. 2 až 9 je povinen uvést v žádosti podle § 20 odst. 1 nebo § 20 odst. 3 pravdivě všechny požadované údaje a jejich pravdivost prokázat. Nemůže-li prokázat pravdivost požadovaných údajů, je povinen předložit podklady pro jejich zjištění. Žadatel je rovněž povinen předložit podklady pro zjištění údajů, o jejichž správnosti vznikly důvodné pochybnosti, jestliže je to pro ověření správnosti údajů nezbytné. Pravdivost údajů uváděných v žádosti se prokazuje doklady podle zvláštních právních předpisů, ¹²⁾ popřípadě dalšími doklady podle mezinárodní smlouvy, jedná-li se o jiný cestovní doklad vydávaný na jejím základě.“

Za občana mladšího 15 let podává žádost zákonný zástupce a předkládá doklady, jimž prokazuje údaje uvedené v žádosti. Předloží-li svůj občanský průkaz a rodný list dítěte prokazuje oprávněnost k podání žádosti (neboť na RL dítěte je zákonný zástupce uveden), jakož i údaje v žádosti uvedené.

Nyní zákonný zástupce předložil svůj občanský průkaz a namísto rodného listu dítěte, předložil občanský průkaz dítěte. V OP dítěte však není uveden údaj o zákonném zástupci, nicméně lze tento údaj dle předložených OP vyhledat v informačním systému a ověřit oprávněnost k podání žádosti.

Názor KÚ:

Domnívám se, že tento postup je akceptovatelný. Někteří úředníci však striktně trvají na předložení RL dítěte, kde jsou údaje o zákonném zástupci, přičemž odkazují na znění citovaného ustanovení zákona.

Stanovisko OSČ:

Zákonný zástupce je sice povinen prokázat oprávněnost k podání žádosti rodným listem, ale pokud zákon o cestovních dokladech umožňuje správnímu orgánu ověřit údaje k zákonnému zástupci v evidenci obyvatel, měl by této možnosti využít, protože to je v souladu se zásadou rychlosti a hospodárnosti řízení podle § 6 správního řádu. Lze dodat, že zákonný zástupce vychází z předpokladu, že občanským průkazem dítěte prokáže všechny potřebné údaje, a proto nepotřebuje rodný list dítěte.

III. KÚ – Jihomoravského kraje - dotazy č. 4. – 8.

4. Počítá se s dokončením rozhodnutí (přerušení řízení, zastavení řízení) v systému CDBP?

Pokud se v systému CDBP usnesením přerušuje nebo zastavuje řízení o vydání CD, je v tomto systému omezený počet políček pro odůvodnění, který je však nedostatečný.

Stanovisko OSČ:

V obou formulářích je pole „Odůvodnění“ omezeno následovně:

- Maximálně 500 znaků
- Maximálně 8 řádků textu

Pomocí tohoto omezení se zajišťuje, že nedojde ke stavu, kdy se obsah usnesení nevejde na jednu stranu – pokud by se tak stalo, tak by se dolní elementy (a to je podpisové pole) vytiskly na druhou stránku.

5. Ohlášení zneužití OP.

Podle zákona o OP je občan povinen chránit OP mj. před zneužitím a zneužití OP nahlásit neprodleně příslušným úřadům (§14 odst. 1, písm. a) + b) zákona o OP). Podle zákona je současně přestupkem porušení povinnosti chránit OP mj. před zneužitím i neprodlené neoznámení zneužití OP (§16a odst. 1 písm. b) + e) zákona). Zákon však nijak neřeší další postup úřadu, např. možnost skončení platnosti OP při ohlášení zneužití ani např. vydání potvrzení o OP při takovém ohlášení.

Stávají se případy, kdy se občan dostaví na úřad a, podle výše popsaného ustanovení zákona, ohlásí zneužití svého OP a současně z tohoto důvodu žádá jeho zneplatnění. Ve skutečnosti však jde o to, že se občan pouze domnívá, že jeho OP byl, nebo by mohl být zneužit (např. občanovi nějaká osoba předá jeho OP, který údajně našla, a to dřív, než dotyčný ztrátu OP zjistí a stihne ohlásit, nebo z důvodu vycestování do zahraničí u někoho krátkodobě uschoval a nyní má podezření na zneužití). Jak postupovat v těchto případech?

Názor KÚ:

Domníváme se, že se nejedná o faktické zneužití. Podle našeho názoru úřad zaeviduje a uloží ohlášení občana tak, aby jej bylo možno v budoucnu doložit. Občanovi je možné doporučit, aby podezření na zneužití svého OP ohlásil jako podnět na Policii ČR. Nelze však z tohoto důvodu dotčený OP zneplatnit

protokolem podle §11 odst. 2 zákona. Úřad by pouze mohl na žádost vydat nový OP z jiných osobních důvodů za správní poplatek 200,- Kč.

Stanovisko OSČ:

Souhlasíme se stanoviskem KÚ, že se nejedná o faktické zneužití, a tudíž nelze ukončit platnost občanského průkazu a vydat potvrzení o občanském průkazu. V současné době je v legislativním procesu novela zákona o občanských průkazech, podle níž by měl být doplněn další důvod skončení platnosti občanského průkazu, a to ohlášení nebezpečí zneužití dat v identifikačním certifikátu. V současné době zákon o občanských průkazech tuto situaci neřeší.

Pokud měla občanský průkaz v držení jiná osoba, má občan možnost (povinnost) ohlásit ztrátu občanského průkazu, v případě že tak neučiní a i přesto se obává možného zneužití, může občan požádat o vydání nového občanského průkazu „z jiného osobního důvodu“ za správní poplatek 200,- Kč.

6. Vydání prvního občanského průkazu pro občana, jež dovršil 15 let. Může tento občan přijít sám s rodným listem bez zákonného zástupce požádat o svůj první občanský průkaz?

V zákoně o občanských průkazech je pouze uvedeno jaké je třeba předložit doklady a o zákonném zástupci se nezmiňuje.

Názor KÚ:

Ano, podle zákona může. Ale přesto považujeme přítomnost rodiče, který prokáže svoji totožnost za nutný – jinak není záruka, že bude OP vystaven správné osobě.

Stanovisko OSČ:

Občan, který dovršil 15 let, si žádá sám o vydání občanského průkazu. Zákon o občanských průkazech již nestanoví zákonnému zástupci povinnost požádat o vydání občanského průkazu při dovršení 15 let věku dítěte. Nicméně není vyloučeno, aby se zákonný zástupce dostavil společně s dítětem a potvrdil jeho totožnost. (Nelze však odmítnout podání žádosti, když se rodič nedostaví).

7. Předání prvního občanského průkazu (15 letý občan): přebírá osobně a po prokázání totožnosti potvrdí svým podpisem na žádosti převzetí OP.

Čím prokáže totožnost, když přijde a nemá u sebe žádný doklad, co zapíše na zadní stranu žádosti do kolonky totožnost ověřena? Předat OP bez dokladu totožnosti?

Stanovisko OSČ:

V souladu s ustanovením § 8 zákona č. 328/1998 Sb., o občanských průkazech, ve znění pozdějších předpisů, se musí k převzetí občanského průkazu dostavit občan osobně a prokázat svou totožnost. V případě, že občan není držitelem žádného dokladu a jedná se o vydání prvního občanského průkazu občanovi při dovršení 15 let věku, může totožnost prokázat rodným listem nebo i jiným hodnověrným způsobem, např. svědeckou výpovědí (rodič), sdělí údaje k rodičům (WYSE), průkazem žáka, průkazem studenta, průkazkou na slevu v MHD (Opencard, Lítačka).

8. Na školení, které pořádalo MV, odbor všeobecné správy k zákonu č. 250/2016 Sb. o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich bylo údajně řečeno, že o trvalý přestupek se nejedná v případech, kdy zvláštní zákon stanoví lhůtu ke splnění povinnosti. Dosud se na přestupky na úseku OP a CD spočívající v nedodržení zákonem stanovené lhůty v souladu s ustálenou judikaturou naopak pohlíželo jako na přestupky trvalé. Nastane tedy po účinnosti zákona č. 250/2016 Sb. změna v tomto výkladu?

Stanovisko OSČ:

Podle § 8 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, je trvalým přestupkem takový přestupek, jehož znakem je jednání pachatele spočívající ve vyvolání a následném udržování protiprávního stavu nebo jednání pachatele spočívající v udržování protiprávního stavu, který nebyl pachatelem vyvolán.

U přestupků na úseku občanských průkazů nebo cestovních dokladů, které se týkají porušení zákonem stanovené povinnosti, by musely být v případě, že by se jednalo o trvalé přestupky, splněny obě podmínky – vyvolání a následné udržování protiprávního stavu. V důvodové zprávě k novému zákonu o přestupcích se uvádí, že trvalé přestupky nelze zaměňovat s přestupky, jejichž znakem je jednání spočívající ve vyvolání protiprávního stavu. Takovými přestupky jsou přestupky spočívající v nesplnění oznamovací povinnosti (držitel zbrojního průkazu se dopustí přestupku podle zákona o zbraních, jestliže neohlásí ztrátu nebo odcizení zbraně). Podle důvodové zprávy je v těchto případech pro společnost nebezpečnější způsobení protiprávního stavu, na rozdíl od trvalých přestupků, pro které je typické, že stupeň nebezpečnosti pro společnost se postupem času nemění nebo se zvětšuje tím více, čím déle trvá.

To znamená, že trvalými přestupky na úseku občanských průkazů nebo cestovních dokladů by neměly být přestupky, kterých dopustí občan tím, že neohlásí ztrátu, odcizení, zničení, poškození nebo zneužití těchto dokladů (na úseku cestovních dokladů, pokud neodevzdá neplatný cestovní doklad). Za trvalý přestupek se na úseku občanských průkazů považuje porušení povinnosti mít občanský průkaz podle § 2 odst. 3.

IV. KÚ – Olomouckého kraje dotazy č. 9. – 14.

9. Úprava programu tisk OP starý (bez str.č.ú.) ve WYSE

Při tisku občanského průkazu bez strojově čitelných údajů, tzv. rychlovky se v případech, kdy má občan veden údaj o místě trvalého pobytu na ohlašovně úřadu, se tato adresa nenatáhne do přípravy pro tisk (řádek trvalý pobyt je prázdný) a musí být před vytisknutím rychlovky ručně dopisována. U ostatních adres není problém.

Žádáme o úpravu, aby se adresa úřadu automaticky natahovala do formuláře OP-rychlovky.

Názor KÚ:

Krajský úřad doporučuje požadavek úřadu obce s rozšířenou působností k realizaci.

Stanovisko OSČ:

Podle vyjádření odboru centrálních informačních systémů byl program upravený pro tisk adresy na ohlašovně úřadu k 27. 4. 2017.

10. CDBP

- a) Nová verze aplikace CDBP umožňuje storno žádosti o eOP. Je možno toto storno využít i pro případ, že si občan rozmyslí, že není spokojen s fotografií pořízenou na úřadu a chce se nechat vyfotit u fotografa a v průběhu dne se vrátí na úřad?
- b) Proč není možno storna i na CP? Tady je větší riziko, že pracovnice místo dokladu typu e-blesku potvrdí standardní doklad a uvědomí si to až po odeslání žádosti.
- c) Vytisknutí sestav CDBP – z hlavičky sestavy není možno rozpoznat, zda se jedná o sestavu CP nebo OP - bylo by možné doplnit v textu označení?

Názor KÚ:

- a) Krajský úřad se domnívá, že v uvedeném případě lze využít storno žádosti.
- b) Uvedenou připomínku považuje krajský úřad za požadavek o doplnění programu. S uvedeným požadavkem krajský úřad souhlasí.
- c) Neměli jsme možnost v poslední době vidět uvedenou sestavu, ale pokud je tomu tak, jak to popisuje úřad obce s rozšířenou působností, považujeme požadavek za oprávněný.

Stanovisko OSČ:

- a) Pokud aplikace v době, kdy se občan dostaví na úřad, ještě umožní storno žádosti, lze občanovi vyhovět a žádost stornovat.
- b) Cestovní pas se vydává ve správním řízení. Storno žádosti by fakticky znamenalo ukončení řízení, což zákon o cestovních dokladech ani správní řád neumožňují.
- c) Podle vyjádření dodavatele lze sestavu žádosti upravit, aby se dalo rozeznat, zda se jedná o občanské průkazy nebo cestovní pasy. K tomuto dále dodáváme, že v upravovaných uživatelských příručkách se v sestavách žádostí dá rozeznat, o jaké doklady se jedná. V sestavě žádostí o vydání občanského průkazu je v položce „Typ dokladu“ uvedeno „O“. V sestavě žádostí o vydání cestovního pasu je v položce „Typ dokladu“ uvedeno „E“. Navíc je tam i položka „BLESK“.

11. BOK

- a) Po pětileté zkušenosti se **zadáváním BOKu** můžeme konstatovat, že **téměř žádný klient si nepamatuje, že by jej zadával**. Bylo by na zvážení, aby zákonodárci změnili tuto povinnost na zvážení občana, zda bude chtít v budoucnu využívat službu, která doposud nefunguje a případně si dodatečně o BOK požádat. Je velké procento občanů (osoby starší, sociálně slabí nebo i s nižší inteligencí), kteří zřejmě tuto službu nikdy užívat nebudou.

b) Začínají se množit případy, kdy **občané odmítají zadat BOK** a trvají na tom, že mají překážky. K uvedenému sdělujeme, že bez zadání bezpečnostního osobního kódu nelze předat občanský průkaz, výjimky z této povinnosti stanoví, pouze zákon (ust. § 8a odst. 5 zákona č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, ve znění pozdějších předpisů), tj. občan mladší 15 let, občan omezený ve svéprávnosti a z důvodu těžko překonatelné překážky. **Nelze taxativním výčtem definovat „překážky těžko překonatelné“**, nicméně, v dané problematice, se jí, dle vyjádření MV ČR, rozumí především překážka zdravotního charakteru. **Žádáme Vás proto o upřesnění, o jaký zdravotní charakter se jedná, aby bylo možné posoudit, zda je obsah tohoto pojmu naplněn.** Nebylo by možné blíže tyto překážky specifikovat?

c) Jak postupovat v případě, že **občan trvá na převzetí nového vyhotoveného občanského průkazu** (dále jen OP), ale **odmítá zadat bezpečnostní osobní kód** (dále jen BOK)? Odvolává se na § 8a odst. 5 zákona č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o občanských průkazech“) a jako překážku těžko překonatelnou uvádí nedostatečné vysvětlení účelu a ochrany BOK. Uvádí, že je to samoučelný údaj, který nelze využít, protože k němu 5 let neexistuje žádná prováděcí legislativa a v případě nevydání OP bez zadání BOK je omezován na svých občanských právech, i když splnil všechny náležitosti dané mu zákonem o občanských průkazech. Dále se **odvolává na to, že mu odpovědný orgán státní správy nedal informaci o BOK**, na kterou má nárok dle § 11 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů a nesplnění povinnosti správce lze oprávněně považovat za překážku na jeho straně těžko překonatelnou.

Zákon o občanských průkazech v § 8a odst. 5 nestanoví, co se rozumí „překážkou těžko překonatelnou“, to, že se má v tomto případě jednat o především překážku zdravotního charakteru, je dovozováno pouze výklady, které však nejsou právně závazné.

Ve smyslu zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů Vás žádáme o metodické stanovisko v této záležitosti. Žádáme o závazné vyjádření, zda důvod uvedený občanem lze podřadit pod překážku těžko překonatelnou, neboť pokud by to tak bylo, tak je nutno bezodkladně informovat všechny obecní úřady obcí s rozšířenou působností v republice, neboť akceptace žadatelem uváděného ve své podstatě znamená, že nikdo v této republice mající shodný důvod BOK zadávat nemusí a s ohledem na základní zásadu uvedenou v § 8 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů ve stejném stejně a v obdobném obdobně je nutno zabezpečit jednotný výkon státní správy na území ČR.

Názor KÚ:

V důvodové zprávě k zákonu č. 424/2010 Sb. je uvedeno: „Pomocí bezpečnostního osobního kódu budou elektronické občanské průkazy sloužit občanovi k elektronické komunikaci s informačními systémy veřejné správy. Bezpečnostní osobní kód je obdobou PINu u platebních karet, slouží k zamezení zneužití občanského průkazu. Je tvořen kombinací nejméně čtyř a maximálně deseti číslic. Při třetím neúspěšném pokusu o zadání správného kódu je zablokován. Po dobu platnosti dokladu může občan bezpečností osobní kód měnit na kterémkoli kontaktním místě veřejné správy. Nově vydávaný elektronicky čitelný občanský průkaz bude schopen umožnit autentizaci při elektronické identifikaci držitele občanského průkazu prostřednictvím bezpečnostního osobního kódu rovněž ve vztahu k subjektům, které nejsou orgány veřejné moci, např. jsou-li v postavení zaměstnavatele. Toto

bude možné výlučně se souhlasem držitele občanského průkazu, který takový souhlas vyjádří pomocí svého bezpečnostního osobního kódu, čímž umožní příslušnému subjektu disponujícímu čtečkou jeho autentizaci v příslušném agendovém informačním systému.“

Dle našich informací jsou **výtky občanů oprávněné, protože využití BOKu je v dnešní době nulové**. Nevíme, jestli dojde v nejbližší době k využívání BOK, a to ani v souvislosti s vydáváním OP pouze s čipem.

Domníváme se, že obava občana ze zneužití osobních údajů, nebo nedostatečné vysvětlení účelu BOK nelze považovat za těžko překonatelnou překážku ve smyslu ust. § 8a odst. 5 zákona o OP. Za těžko překonatelnou překážku lze např. považovat Alzheimerovou nemoc. Připojujeme stanovisko MVČR z roku 2012 k uvedené problematice adresované MěÚ Konice.

Stanovisko OSC:

Obecní úřad obce s rozšířenou působností může občana informovat o skutečnostech, které jsou známé a které vycházejí ze zákona o občanských průkazech. Dále viz informace k BOK z úseku OP a CD.

12. Úprava programu Cestovní doklady ve WYSE

U narození mrtvého dítěte program Cestovní doklady neupozorňuje „Tato osoba je již mrtvá“ – u programu občanských průkazů se toto hlášení zobrazuje.

Doplnit možnost zrušení CP o příznak nesprávné údaje, zničení, poškození – není v ISECD – využívá se zatím jen příznak ostatní.

Názor KÚ:

Krajský úřad považuje požadavek úřadu obce s rozšířenou působností za oprávněný.

Stanovisko OSC:

Podle sdělení odboru centrálních informačních systémů se toto hlášení zobrazuje u cestovních dokladů a týká se jak zemřelých osob, tak mrtvě narozených. V těchto případech je rovněž zablokována možnost vydání cestovního dokladu ve WYSE. Pro podrobnější ověření je potřeba, aby se obecní úřad obce s rozšířenou působností obrátil na odbor správních činností a sdělil, v jakém případě se hláška nezobrazuje. Ověřit, zda se hláška zobrazuje či nikoli lze pouze na ostrých datech, tj. v konkrétní situaci.

Indikace nesprávné údaje (Z8) a poškození (ZA) se vedou v AIS ECD a lze je jako důvod skončení platnosti cestovního dokladu do AISECD zapsat. Zničení (ZF) se nevede, požádáme technický útvar o zavedení této indikace. Dodáváme, že indikace skončení platnosti ostatní (Z5) by se neměla používat, je-li znám konkrétní důvod skončení platnosti cestovního dokladu, tedy nesprávné údaje (Z8) a poškození (ZA), po zavedení zničení (ZF). Indikace je možné vyhledat tak, že se k položce „Status“ napíše hvězdička (*).

13. Skartace cestovních dokladů

Občan má TP Brandýs nad Labem - Stará Boleslav, CD vydán Olomouc. Ve WYSE systém umožňuje CD skartovat u nás (tzn. v místě vydání CD). Dotaz zní, zda CD můžeme skartovat v Olomouci nebo striktně zasílat ke skartaci do místa TP.

Názor KÚ:

Skartaci může provést i úřad, který CD vydal.

Stanovisko OSČ:

Skartaci může provést obecní úřad obce s rozšířenou působností, který pas vydal nebo obecní úřad obce s rozšířenou působností, v jehož správním obvodu má občan trvalý pobyt. Skartace probíhá prvotně na okresním serveru a automatizovanou transakcí je přenesena do centrální databáze. Možnost skartovat cestovní pas u obecního úřadu obce s rozšířenou působností, který cestovní pas vydal, je zpřístupněna od ledna 2017.

14. Úprava programu občanské průkazy ve WYSE.

V případě ukončení platnosti občanského průkazu z důvodu ztráty nebo odcizení a nesplnění povinnosti oznámení této skutečnosti úřadu obce s rozšířenou působností příslušnému k vydání OP (ze zákona není úplně jasné, o který úřad se jedná), není možné zjistit v žádném programu, který úřad nebo oddělení policie ČR přijalo oznámení a OP zrušilo. Nyní je jedinou možností obrátit se na pracoviště HOTLINE, kde složitě pracovníce dohledávají operátora, který zrušil OP.

Úřad obce s rozšířenou působností navrhuje, aby v archívu občanských průkazů v centru, bylo možné zjistit alespoň název úřadu (u policie oddělení), který oznámení přijal.

Názor KÚ:

Krajský úřad doporučuje realizovat požadavek úřadu obce s rozšířenou působností.

Domníváme se, že plnění oznamovací povinnosti podle § 16 odst. 4 a 6 zákona o OP by mělo být vůči úřadu, který OP vydal. Domníváme se však, že v současné době, kdy zneplatnění OP můžou provést všechny oprávněné subjekty elektronickou cestou, je uvedená povinnost nadbytečná.

Stanovisko OSČ:

V agendovém informačním systému jsou k autentizaci a autorizaci vedeny pouze položky, které byly schváleny hlavním architektem a registrem práv a povinností.

K názoru KÚ – plnění oznamovací povinnosti o ztrátě nebo odcizení občanského průkazu podle § 16 odst. 4 a 6 zákona o občanských průkazech navazuje na § 17a odst. 6 písm. b) zákona o občanských průkazech. (Úřad, který vydal občanský průkaz, vede manuální evidenci ztracených a odcizených OP, proto musí být o této skutečnosti informován).

Ustanovení § 16 odst. 4 a 6 bude novelizováno – bude uveden „úřad, který vydal občanský průkaz“, nikoli „příslušný k vydání občanského průkazu“ – toto bylo již řešeno na metodických dnech v roce 2016.

V. KÚ – Pardubického kraje - dotazy č. 15. – 18.

15. Na základě zákona č. 456/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 133/2000 Sb. (zákon o evidenci obyvatel), bude od 1.6.2017 v informačním systému evidence obyvatel označen údaj o adrese místa trvalého pobytu u osob se zrušeným trvalým pobytem jako adresa úřadu. Bude informace "adresa úřadu" uvedena v občanském průkazu, a pokud ano, plánuje se u dotčených osob hromadná výměna občanských průkazů?

Stanovisko OSC:

Ano, údaj „adresa úřadu“ bude uváděn spolu s adresou o místě trvalého pobytu občana (na konci třetího řádku zápisu adresy oddělená pomlčkou; pokud je adresa pouze ve dvou řádcích, zapíše se na konci druhého řádku). Adresa úřadu bude zapisována nejen do občanských průkazů se strojově čitelnými údaji, ale i do občanských průkazů bez strojově čitelných údajů.

S danou problematikou jsme se obrátili na odbor legislativy a koordinace předpisů MV s žádostí o stanovisko ve věci případné povinné výměny občanských průkazů v návaznosti na nový pojem „adresa úřadu“ zavedený zákonem o evidenci obyvatel s účinností k 1. červnu 2017. Právní názor odboru legislativy a koordinace předpisů je následující:

„Domníváme se, že pokud budou dotčení občané ode dne 1. června 2017 vlastnit občanský průkaz, v němž nebude výslovně uveden údaj „adresa úřadu“, avšak údaje vedené v občanském průkazu budou věcně správné, pak tuto skutečnost nelze považovat za nesprávný údaj nebo zákonný důvod k tomu, aby příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností rozhodl o skončení platnosti takového občanského průkazu (viz § 11 odst. 2 zákona o občanských průkazech). V konkrétním případě se, podle našeho názoru, bude jednat o zastaralý formát občanského průkazu, u něhož však zákon nestanoví povinnost jeho výměny nebo zánik jeho platnosti.

V této souvislosti lze též zmínit důvodovou zprávu k dotčené novele zákona o občanských průkazech, v níž bylo mj. uvedeno, že „vzhledem k tomu, že platnost občanských průkazů občanů, kteří jsou evidováni na adrese sídla ohlašovny nebo zvláštní matriky, skončí datem uvedeným na občanských průkazech, nevzniknou zvýšené náklady na výměnu občanských průkazů v souvislosti se zavedením označení trvalého pobytu jako adresa úřadu“.

16. Datum zneplatnění nalezeného OP

Nalezený OP byl předán pracovníci MěÚ, v jehož správním obvodu nebyl vydán. Ta jej postoupila úřadu, který jej vydal, v AIS EOP však nedošlo k jeho zneplatnění.

Kdo nalezený doklad zneplatní a s jakým datem (ke dni ohlášení nálezů nebo ke dni doručení úřadu, který jej vydal)?

Názor MěÚ:

Domníváme se, že nalezený OP by měl zneplatnit úřad, kterému byl doklad odevzdán. Pokud tak neučinil, zneplatní jej vydávající úřad s datem doručení postoupeného dokladu. Vycházíme z toho, že na semináři k OP a CD jsme byli upozorněni na skutečnost, že doklady se nemají zneplatňovat zpětně, neboť pracovník nemůže ručit za to, že doklad nebyl zneužit.

Názor KÚ:

U nalezeného dokladu s výše uvedeným postupem MěÚ souhlasíme.

Stanovisko OSČ:

Souhlasíme s názorem MěÚ a KÚ s výjimkou data, ke kterému bude doklad zneplatněn. Občanský průkaz by se měl zneplatnit ke dni ohlášení nálezů.

17. Občan nahlásí odcizení OP obvodnímu oddělení Policie ČR, které mu vydá Potvrzení o občanském průkazu, avšak v AIS EOP jej nezneplatní, a ani ohlášení odcizení vydávajícímu úřadu nepostoupí.

K jakému datu se má doklad zneplatnit, když se tato skutečnost při podání žádosti o OP zjistí?

Názor MěÚ:

Policie ČR by měla doklad zneplatnit; pokud tak neučiní, zneplatní jej vydávající úřad s datem, kdy se občan dostavil na MěÚ požádat o nový občanský průkaz. Opět vycházíme ze sdělení, že doklady se nemají zneplatňovat zpětně.

Názor KÚ:

Doklad by se měl zneplatnit dnem ohlášení odcizení OP. Policie ČR má postupovat v souladu s ustanovením § 16 odst. 6 zák. č. 328/1999 Sb. (Policie ČR vydá potvrzení o OP a oznámí tuto skutečnost OÚORP příslušnému k vydání OP).

Stanovisko OSČ:

Souhlasíme s názorem krajského úřadu. Doklad by se měl zneplatnit ke dni ohlášení odcizení.

Zpětně se nemají doklady zneplatňovat v případě, že občan např. sdělí, že občanský průkaz ztratil před týdnem. Pokud však má občan od Policie ČR potvrzení o občanském průkazu, kde je uvedeno datum, kdy ohlásil odcizení občanského průkazu, musí být toto datum zavedeno do informačního systému evidence občanských průkazů. Dále žádáme, aby nám úřad zaslal podklady k případům, kdy Policie ČR nezavede údaje o odcizení do informačního systému, abychom mohli zjednat nápravu cestou Policejního prezidia ČR v souvislosti s neplněním zákonných povinností Policie ČR.

VI. KÚ – Moravskoslezského kraje - dotazy č. 18. - 34.

18. Metodické sjednocení přístupu obecních úřadů obcí s rozšířenou působností k projednání přestupků

V § 16a odst. 2 větě druhé zákona o občanských průkazech se uvádí, že „*k projednání přestupků podle odstavce 1 písm. b) až i) a l) až n) v blokovém řízení je příslušný také obecní úřad obce s rozšířenou působností, u něhož občan podal žádost o vydání občanského průkazu.*“ V § 16 odst. 8 téhož zákona se uvádí, že „*obecní úřad obce s rozšířenou působností, který v blokovém řízení projednal přestupek*

podle § 16a odst. 1 písm. b) až i) a l) až n), nahlásí tuto skutečnost obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností podle § 16a odst. 2 věty první.“

V zápise z videokonference dne 29. 04. 2016 se Ministerstvo vnitra vyjadřuje k projednání přestupku domluvou a uvádí, že pokud ORP uváží, že domluva je k projednání přestupku postačující, mělo by o způsobu projednání přestupku informovat ORP podle místa trvalého pobytu, čímž se zajistí, aby přestupek nebyl opět projednáván.

V praxi se vyskytují případy, kdy ORP, která přijímá žádost o vydání OP občana, který nemá v jeho správním obvodu trvalý pobyt, buď zjištěný přestupek neřeší vůbec, nebo ho projedná domluvou, avšak neinformuje o tom ORP příslušnou dle místa trvalého pobytu (zákon ukládá pouze povinnost informovat o projednání přestupku v blokovém řízení).

ORP příslušná dle místa trvalého pobytu občana se o podaných žádostech o OP „svých“ občanů buď vůbec nedozví (občan žádá po ztrátě, odcizení OP a ztrátu, odcizení hlásil u jiného úřadu nebo policie) nebo se dozví jen díky tomu, že počítačový software neumožní ORP, která přijímá žádost, provést skartaci neplatného OP, proto jej musí zaslat ORP dle místa trvalého pobytu. Dle našeho názoru by bylo praktičtější, kdyby systém eOP generoval sestavu občanů, kteří mají ve správním obvodu trvalý pobyt a podali žádost o vydání občanského průkazu u jiné ORP. Takto by bylo možno zpětně ověřit, případně postihnout přestupkové jednání občana (zejm. „recidivistů“, kteří vědí, že by na svém ORP dostali pokutu, tak zkouší podat žádost jinde, kde je neznají).

Uvítali bychom jednoznačné metodické sjednocení přístupu obecních úřadů obcí s rozšířenou působností v rámci celé republiky.

Rovněž využití „domluvy“ (§ 84 odst. 1 přestupkového zákona) není dle našeho názoru v případě přestupků na úseku OP jednoznačné. Jako příklad uvádíme následující stanovisko OVS MV ČR:

Ze zápisu z konzultačního dne s Ministerstvem vnitra (videokonference 2012)

Dotaz k vyřizování věci domluvou

Poté, co bylo učiněno oznámení o podezření ze spáchání přestupku správnímu orgánu, lze užít domluvy, jakožto specifického způsobu vyřízení věci, „v kanceláři“, v důsledku čehož odpadne potřeba konat blokového řízení? (Tedy nepůjde o domluvu na místě spáchání přestupku.)

Odpověď:

Domluvou lze vyřešit přestupek pouze „v terénu“, při spáchání přestupku (kdy přestupek není ještě v evidenci), nikoli poté, co oznámení přestupku napadlo na podatelnu úřadu a bylo zaevidováno. Zaevidovanou věc lze pouze postoupit, odložit, vyřídit blokově pokutou, vyřídit příkazem, zahájené řízení zastavit nebo vydat rozhodnutí o vině (jiný způsob vyřízení přestupku zákon o přestupcích neumožňuje). Blokové řízení může být ukončeno pouze tak, že je uložena bloková pokuta, nikoli domluvou. Není-li uložena bloková pokuta, žádné blokové řízení se nerealizovalo a věc je třeba vyřídit jiným z uvedených způsobů. Domluva je pouze jedna ze tří podmínek uložení blokové pokuty, nikoli vyřízením přestupku (tím méně v blokovém řízení).

Pokud bychom dospěli k závěru, že není namístě uložení blokové pokuty, ale postačuje „domluva“, pak lze učinit úvahu o tom, že nebezpečnost jednání, které má být přestupkem, je mizivá, a proto lze uvažovat o odložení věci podle § 66 odst. 3 písm. a) zákona o přestupcích.

Stanovisko OSČ:

Podle našeho názoru lze vyřizovat domluvou přestupky na úseku občanských průkazů nebo cestovních dokladů na základě oznámení občana o ztrátě, odcizení, poškození občanského průkazu nebo cestovního dokladu – na základě tohoto oznámení správní orgán posuzuje, zda byl přestupek spáchán. Je to tedy obdobná situace jako při řešení přestupku „v terénu“. Domluvou by nebylo možné řešit přestupek na úseku cestovních dokladů, který např. policie oznámila ORP v souvislosti se zadržením cestovního dokladu podle § 34 zákona o cestovních dokladech.

19. Občan odevzdá svůj nalezený občanský průkaz, který v minulosti nahlásil jako ztracený nebo odcizený

Vystaví se potvrzení o občanském průkazu? V případě, že ano, která strana potvrzení o občanském průkazu se vyplňuje, dle § 9 odst. 3 zákona o občanských průkazech nebo dle § 9 odst. 4 téhož zákona?

Názor KÚ:

Ust. § 9 zákona o občanských průkazech taxativně vymezuje, kdy se potvrzení o občanském průkazu vydává. V tomto případě není důvod potvrzení vydat. Potvrzení již bylo občanovi vydáno při ohlášení ztráty či odcizení OP.

Stanovisko OSČ:

Občanovi lze vydat další potvrzení o občanském průkazu, kde bude vyplněna jeho zadní strana. Ta se vyplňuje při odevzdání občanského průkazu nalezeného (§ 9 odst. 1 písm. f).

20. Skartace OP po předání – 1

Občan náleží dle TP do působnosti obce Havířov, při převzetí odevzdá OP vydaný MM Karviná – kdo OP skartuje Havířov (dle TP) nebo Karviná (dle vydání OP)?

Názor KÚ:

Skartaci provede ORP dle trvalého obyvu občana.

Stanovisko OSČ:

Občanský průkaz může skartovat pouze obecní úřad obce s rozšířenou působností podle místa trvalého pobytu občana (OP tedy skartuje Havířov).

21. Skartace OP po předání – 2

Občan náleží dle TP do působnosti obce Praha 8, při převzetí odevzdá OP vydaný MM Havířov = *častá situace u občanů, kteří jsou ve výkonu trestu odnětí svobody ve Věznici Karviná a žádost o vydání občanského průkazu je zpracována prostřednictvím MM Karviná* = komu zaslat OP ke skartaci - Praha 8 (dle TP) nebo Havířov (dle vydání OP)?

Názor KÚ:

Skartaci provede ORP dle trvalého obyvu občana.

Stanovisko OSČ:

Občanský průkaz může skartovat pouze úřad podle trvalého pobytu občana (OP skartuje Praha 8).

22. V případě, že u občana je projednáván přestupek, je povinností úřadu, který přestupek řeší, sdělovat současně s oznámením o projednání přestupku i výši blokové pokuty?

Stanovisko OSČ:

Není třeba sdělovat výši pokuty.

23. Zákonný zástupce ohlásí ztrátu občanského průkazu nezletilého dítěte

Vydat potvrzení o občanském průkazu zákonnému zástupci dítěte? V případě, že ano, na koho se potvrzení o občanském průkazu vypisuje a kdo jej na zadní straně podepisuje?

Názor KÚ:

Ano, potvrzení o občanském průkazu se vydá zákonnému zástupci. Potvrzení se vypíše na nezletilé dítě, podepíše jej zákonný zástupce.

Stanovisko OSČ:

Souhlasíme s názorem krajského úřadu.

24. V případě, kdy dojde ke ztrátě občanského průkazu nebo cestovního pasu nezletilého dítěte, lze blokově pokutovat zákonného zástupce, který za vydaný občanský průkaz nebo cestovní pas zodpovídá?

Názor KÚ:

Ano, lze.

Stanovisko OSČ:

Ano, lze pokutovat, protože na zákonného zástupce přechází povinnost chránit občanský průkaz nebo cestovní pas před ztrátou, odcizením, atd.

25. Postup při řešení přestupků v blokovém řízení při ohlášení ztráty a odcizení občanského průkazu

Klient při ohlášení ztráty či odcizení u sebe nemá žádný doklad totožnosti a nepodává si žádost o vydání nového občanského průkazu. Jaký údaj uvést při vypisování bloku do kolonky „Totožnost ověřena podle“?

Názor KÚ:

Správní orgán uvede doklad či dokument, na základě kterého občana ztotožnil. Například: totožnost ověřena dle ELOP apod.

Stanovisko OSČ:

Podotýkáme, že řešit přestupek, aniž by občan žádal o nový občanský průkaz, může pouze obecní úřad obce s rozšířenou působností podle trvalého pobytu občana.

Souhlasíme s KÚ, že správní orgán uvede doklad či dokument, na základě kterého občana ztotožnil. Pokud žádný takový dokument občan nemá, doporučujeme počkat s uložením pokuty až na podání žádosti o vydání občanského průkazu, tj. až předloží doklady, kterými prokáže totožnost.

26. Nejednotný postup úřadů při prokazování totožnosti dle ust. § 4a odst. 1 zákona o OP

V praxi se stále setkáváme s nejednotným postupem úřadů při prokazování totožnosti dle ust. § 4a odst. 1 zákona o OP. Jak tedy správně postupovat v případech, kdy si občan přijde podat žádost o nový OP či o OP blesk při ztrátě, odcizení, poškození. K prokázání totožnosti má s sebou pouze svědka, který jeho totožnost dosvědčí, provede se záznam do protokolu o prokázání totožnosti, občan je ještě ztotožněn dle foto v ELOP. Je nutné od občana, který si podává žádost, vyžadovat předložení matričních dokladů, např. rodného listu nebo je prokázání totožnosti na základě svědecké výpovědi a ztotožnění dle ELOP dostačující?

Názor KÚ:

Výše popsaný postup prokázání totožnosti postačuje. Matriční doklady není nutné vyžadovat, pokud je nepotřebujeme jako další doklad osvědčující skutečnosti potřebné k odstranění rozporů (viz ust. § 6 odst. 2 písm. b) zákona o OP).

Stanovisko OSČ:

Prokázání totožnosti svědkem je možné, měl by to však být hodnověrný svědek (např. příbuzný, sociální kurátor). Upozorňujeme, že odpovědnost za vydání občanského průkazu na cizí identitu má úřad vydávající občanský průkaz.

27. Správní poplatky

K poškození/zničení platného OP a platného CP došlo při požáru bytu (občan doloží úřadu potvrzení d HZS o příčině požáru, kdy se jedná o nezaviněný požár). Bude správný postup, když úřad nevybere správní poplatky za vydání nového OP a CP s odkazem na ust. § 8 odst. 2 písm. i) zákona č. 634/2004 Sb.?

Názor KÚ:

S odkazem na uvedený právní předpis správní poplatky nevybírat.

Stanovisko OSČ:

Správní poplatek za vydání poškozeného občanského průkazu nebo cestovního pasu se nevybere, protože tyto úkony jsou podle § 8 odst. 2 písm. i) zákona č. 634/2004 Sb., osvobozeny od správního poplatku.

28. Zápis údaje o omezení svéprávnosti do OP

Prosíme o vrácení zápisu údaje o omezení svéprávnosti do OP, event. i zápis údaje o opatrovníkovi (ideálně i změnu zákona o EO – rozšíření o zapisování rozsahu omezení do AISEO). *Skutečnost, že údaj o omezení svéprávnosti není v OP zapsán, způsobuje v běžném životě občanů, resp. opatrovníkům značné problémy – jejich opatrovanci např. opakovaně uzavírají smlouvy o hotovostních půjčkách, nakupují elektroniku na splátky apod., neboť ti, kteří jednájí s osobami s omezenou svéprávností, nemají možnost zjistit údaj o omezení svéprávnosti klienta.*

Názor KÚ:

KÚ se ztotožňuje s požadavkem ORP.

Stanovisko OSČ:

Údaj o omezení svéprávnosti není údajem, který by sloužil k prokazování totožnosti, přičemž občanský průkaz má především sloužit k účelu prokazování totožnosti občana. Dále uvádíme, že občan omezený svéprávností nemá zákonnou povinnost být držitelem občanského průkazu.

Zápis o omezení svéprávnosti do občanského průkazu byl navrhován některými poslanci i v současné době při projednávání návrhu zákona, kterým se zavádí plošné vydávání občanských průkazů s e strojově čitelnými údaji a s kontaktním elektronickým čipem. I pře opětovné návrhy o jeho zapisování do občanského průkazu nebyl tento návrh přijat.

29. Akademické tituly získané na zahraniční vysoké škole (dva poznatky z praxe)

1) Absolventi polské VŠ disponují potvrzením (v jazyce českém) vydaném přímo VŠ o oprávněnosti užívat titul ve tvaru „Mgr.“ Postupujeme-li dle metodiky MV, zapíšeme do OP takový titul, který je uveden na zahraničním diplomu – tedy v plném tvaru „magister“ (byť dohoda mezi ČR a PR ze dne 16.1.2006 ve věci uznávání studia..... ve své příloze uvádí i zkratku „mgr“) a zřejmě bychom měli požadovat ověřený překlad, neboť potvrzení není oficiální překlad. Bude náš postup správný (i když pro občana, kterému VŠ potvrzení vydala, nepochopitelný)? Kopii potvrzení VŠ přikládáme v příloze.

Názor KÚ:

Uvede se titul „mgr“ v souladu s dvoustrannou dohodou mezi ČR a PL č. 104/2006 Sb.m.s.

Stanovisko OSČ:

Podle přiložené kopie potvrzení o získání titulu se jedná o titul získaný v Polské republice. Obdobný dotaz byl z Moravskoslezského kraje zaslán na metodický den konaný 29.4.2016, kde byla uvedena tato naše odpověď:

„S Polskou republikou je uzavřena Dohoda (Sdělení MZV č. 104/2006 Sb.m.s.) zavazující Českou republiku k povinnosti uznávat doklady o vzdělání za rovnocenné dokladům vydávaným veřejnými školami, a to bez nutnosti vydávat rozhodnutí a osvědčení o uznání. Z článku 9 uvedené Dohody vyplývá, že se tituly užívají na území státu druhé smluvní strany v té podobě, v jaké byly přiznány (v Příloze této Dohody je uveden titul přiznávaný v Polské republice „magister (mgr)“ a v České republice „magistr (Mgr.)“.

Z uvedeného vyplývá, že zahraniční titul se do českého jazyka nepřekládá ani se jim nepřirazují ekvivalenty akademických titulů přiznávané podle českého práva – zákona o vysokých školách. Zkratku titulu „Mgr.“ tedy nelze do občanského průkazu zapsat.“

2) Občan získal akademický titul na slovenské VŠ, při podání žádosti předložil diplom, kde je uveden titul „magister (Mgr., MSc.)“. V jakém tvaru bude mít v OP titul zapsán – jen Mgr. nebo Mgr. MSc.? V příloze zasíláme k posouzení kopii diplomu.

Názor KÚ:

Uvede se titul „Mgr“ v souladu s dvoustrannou dohodou mezi ČR a Slovenskem č. 33/2001 Sb.m.s.

Stanovisko OSČ:

Souhlasíme se stanoviskem KÚ. I přes to jsme požádali o stanovisko Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, které nám potvrdilo, že slovenské právo nezná akademický titul se zkratkou „MSc.“ – v daném případě se tedy na diplomu jedná o zavádějící překlad do angličtiny, bohužel i s nekorektně uvedeným titulem.

30. BOK

Občan (ročník 1952, na pohled zdrav) při převzetí OP odmítl zadat BOK s odůvodněním, že v jeho zadání mu brání nepřekonatelná překážka, a to, že má špatnou paměť a hlavně, že v běžném životě nevyužívá vymožeností této společnosti – telefon, internet, nenavštěvuje banku, po úřadech nic nežadá, s nikým jinak než osobně nekomunikuje. Veškerá dohledaná stanoviska k možnosti nezadat BOK ze strany občana se vážou na jeho špatný zdravotní stav; zákon ani prováděcí předpisy však přímo „zdravotní“ důvody neuvádějí. Je možné blíže specifikovat, co lze považovat za překážku těžko překonatelnou pro nezadání BOKu? *Někteří občané v této souvislosti poukazují na tiskovou zprávu veřejného ochránce práv ze dne 5. 1. 2017 o Zbytečné povinnosti pamatovat si (nepoužívaný) číselný kód.*

Stanovisko OSČ:

Viz informace na úseku OP a CD.

31. V případě odevzdání platného cestovního pasu (vydávajícím úřadem je Havířov) – zasíláme záznam o odevzdání cestovní pasu společně s cestovním pasem ke skartaci úřadu, který cestovní pas vydal nebo záznam o odevzdání cestovního pasu zůstává u úřadu, který jej sepsal?

Názor KÚ:

Správní orgán zašle CD ke skartaci ORP dle trvalého pobytu, záznam o odevzdání cestovního pasu si ponechá.

Stanovisko OSČ:

V případě odevzdání platného cestovního pasu vydávajícímu úřadu, sepiše vydávající úřad protokol, že občan souhlasí se skončením platnosti cestovního pasu a sám jej skartuje, protože od ledna 2017 může cestovní pas skartovat jak ORP podle místa trvalého pobytu tak vydávající ORP,

a to i mimo místo trvalého pobytu. Pokud CD bude odevzdán u ORP, který není vydávajícím úřadem a ani není příslušný podle trvalého pobytu, zasílá se CD ke skartaci úřadu, který jej vydal a záznam o odevzdání si ponechává úřad, kterému byl CD odevzdán.

32. Ke sňatku dojde v zahraničí dne 26. 11. 2016, oddací list byl vydán Zvláštní matrikou v Brně dne 7. 3. 2017, občan požádal o vydání cestovního pasu dne 13. 3. 2017. Stávající cestovní pas je na původní příjmení.

Odebrat CP při podání žádosti o vydání nového CP nebo jej ponechat do doby převzetí nového CP?

Názor KÚ:

Platnost cestovního dokladu skončí uplynutím doby 3 měsíců ode dne změny příjmení občana, pokud k ní došlo v souvislosti s manželstvím. V tomto případě již 3 měsíční lhůta uplynula, tudíž odebrat CP při podání žádosti.

Stanovisko OSČ:

Souhlasíme s názorem KÚ, protože v době podání žádosti byl cestovní pas s původním příjmením neplatný a občan má povinnost podle § 32 odst. 1 písm. b) zákona o cestovních dokladech odevzdat neplatný cestovní pas.

33. Jaké datum zneplatnění vyznačit do AIS ECD?

Názor KÚ:

V AIS ECD by měl být CD po 3 měsících od sňatku automaticky zneplatněn.

Stanovisko OSČ:

Pokud zvláštní matrika zapsala uzavření manželství do AISEO až po uplynutí 3 měsíců, nemůže automaticky dojít ke zneplatnění cestovního pasu. Do AIS ECD se musí manuálně zapsat datum skončení platnosti (ve výše uvedeném případě 27.2.2017).

34. Je předpoklad, že bude v aplikaci ePas možnost stornovat žádost o vydání CD stejně jako to nyní umožňuje aplikace eOP?

Stanovisko OSČ:

Cestovní pas se vydává ve správním řízení. Storno žádosti by fakticky znamenalo ukončení řízení, což zákon o cestovních dokladech ani správní řád neumožňují.

VII. KÚ – Plzeňského kraje - dotazy č. 35. - 42.

35. Jak postupovat v případě, že občan podá žádost o nový OP z důvodu změny TP, změny stavu či končící platnosti OP a při výdeji, kdy má odevzdat stávající OP, sdělí, že stávající OP ztratil.

Původním důvodem k podání žádosti jsou výše uvedené důvody, nebo bude důvodem vydání ztráta OP, neboť stávající OP je ještě platný. Vybírat správní poplatek 100,- Kč, nebo řešit blokovou pokutou?

Názor KÚ:

Ponechat původní důvod žádosti a ztrátu dořešit uložením blokové pokuty.

Stanovisko OSČ:

Důvodem podání žádosti o vydání občanského průkazu byla změna trvalého pobytu, rodinného stavu nebo končící platnost. Tento důvod by se neměl dodatečně měnit. Z výše uvedených důvodů se správní poplatek nevybírám. Za ztrátu občanského průkazu lze uložit pokutu, pouze pokud byl občanský průkaz ještě platný.

36. Při zasílání rozhodnutí soudů o omezení svéprávnosti či vrácení svéprávnosti jsou tato rozhodnutí formulována rozdílně dle vydávajícího soudu a soudce, který o věci rozhoduje, a to jak v písemné formě, tak v AISEO. V případě podání žádosti o OP i CD nastávají nejasnosti, zda bude žádost podávat osoba omezena na svéprávnosti či opatrovník. Soudy by měly sjednotit výroky!

Další případ je, že osobě byla zcela svéprávnost vrácena a na rozsudku je uveden opatrovník – kdo žádá o OP, CD?

Názor KÚ:

V případě, že je občanovi zcela navrácena svéprávnost, o OP i o CD, může tedy požádat on sám.

Stanovisko OSČ:

Pokud z rozhodnutí soudu o omezení svéprávnosti není zřejmé, zda si občan může požádat o vydání občanského průkazu, měl by se správní orgán dotázat příslušného soudu. Pokud byla občanovi zcela svéprávnost vrácena, měl by si žádat o vydání občanského průkazu sám. Opatrovník může být při podání žádosti a převzetí dokladu přítomen.

37. Stále se setkáváme s dotazy od občanů, kdy se začne používat BOK?

Stanovisko OSČ:

Zavedení bezpečnostního osobního kódu do občanského průkazu má občanovi poskytnout vyšší stupeň ochrany občanského průkazu proti jeho zneužití (při ztrátě, odcizení) obdobně, jako je tomu u platebních karet, kde je zadáván PIN. Nicméně vzhledem k nedostatku finančních prostředků nejsou doposud jednotlivé úřady a kontaktní místa vybavena příslušnou technologií, která by umožňovala verifikovat občanský průkaz pomocí zadání bezpečnostního osobního kódu oprávněnou osobou. S ohledem na vývoj eGovernmentu veřejné správy v České republice se do budoucna předpokládá jeho využívání při osobním ztotožnění.

38. Jak postupovat v případě, že OP bez strojově čitelných údajů s dobou platnosti 1 měsíc požaduje občan po 2 letech od nabytí právní moci rozhodnutí o zrušení údaje o místu trvalého pobytu (řízení řešeno opatrovníkem a veřejnou vyhláškou)?

Občan tvrdí, že byl ve vězení, na poště má vázané peníze (jiné nemá), které mu však nedají pro neplatnost OP.

Podle zákona č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, ve znění pozdějších předpisů, dle § 24c odst. 1) vydávají občanské průkazy (dále jen „OP“) bez strojově čitelných údajů s dobou platnosti 1 měsíc obecní úřady obcí s rozšířenou působností v případě, kdy občan žádá o vydání OP v souvislosti s výkonem volebního práva nebo z důvodu ztráty, odcizení, poškození, zničení OP nebo **po zrušení údaje o místu trvalého pobytu** na žádost občana OP bez strojově čitelných údajů s dobou platnosti 1 měsíc od data vydání.

Je správným řešením:

- 1) vydání OP bez strojově čitelných údajů s dobou platnosti 1 měsíc
- 2) současné podání žádosti o vydání OP se strojově čitelnými údaji
- 3) uložení pokuty za nedodržení lhůty požádat o vydání nového OP do 15 pracovních dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí, kterou však občan zaplatí až po vyzvednutí peněz na poště na OP bez strojově čitelných údajů?

Je možné vázat předání OP se strojově čitelnými údaji se zaplacením pokuty?

Názor KÚ:

S výše uvedeným postupem souhlasíme. Zaplacení pokuty nelze vázat na předání OP.

Stanovisko OSC:

Souhlasíme se stanoviskem krajského úřadu, s výjimkou uložení pokuty za nedodržení lhůty 15 pro podání žádosti o vydání nového občanského průkazu po zrušení trvalého pobytu. Pokud byl občan ve výkonu trestu odnětí svobody, byla zde objektivní překážka, pro kterou tuto lhůtu nemohl dodržet.

39. Podle zákona 456/2016 Sb. se bude do občanských průkazů uvádět označení místa trvalého pobytu jako adresy úřadu, pokud půjde o úředně zrušený trvalý pobyt.

Bude muset ORP rozhodovat o skončení platnosti OP (kde je adresou trvalého pobytu adresa ohlašovny) vydaných před účinností tohoto zákona? Případně budou občanské průkazy vydané před účinností uvedeného zákona zneplatněny „automaticky“, jako se tomu děje nyní např. při zápisu úředně zrušeného trvalého pobytu?

Stanovisko OSC:

S danou problematikou jsme se obrátili na odbor legislativy a koordinace předpisů MV s žádostí o stanovisko ve věci případné povinné výměny občanských průkazů v návaznosti na nový

pojem „adresa úřadu“ zavedený zákonem o evidenci obyvatel s účinností k 1. červnu 2017. Právní názor odboru legislativy a koordinace předpisů je následující:

„Domníváme se, že pokud budou dotčení občané ode dne 1. června 2017 vlastnit občanský průkaz, v němž nebude výslovně uveden údaj „adresa úřadu“, avšak údaje vedené v občanském průkaze budou věcně správné, pak tuto skutečnost nelze považovat za nesprávný údaj nebo zákonný důvod k tomu, aby příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností rozhodl o skončení platnosti takového občanského průkazu (viz § 11 odst. 2 zákona o občanských průkazech). V konkrétním případě se, podle našeho názoru, bude jednat o zastaralý formát občanského průkazu, u něhož však zákon nestanoví povinnost jeho výměny nebo zánik jeho platnosti.

V této souvislosti lze též zmínit důvodovou zprávu k dotčené novele zákona o občanských průkazech, v níž bylo mj. uvedeno, že „vzhledem k tomu, že platnost občanských průkazů občanů, kteří jsou evidováni na adrese sídla ohlašovny nebo zvláštní matriky, skončí datem uvedeným na občanských průkazech, nevzniknou zvýšené náklady na výměnu občanských průkazů v souvislosti se zavedením označení trvalého pobytu jako adresa úřadu“.

40. Doklady potřebné pro vydání osobního dokladu pro dítě do 15-ti let

Dle informace Ministerstva vnitra, která je určena pro veřejnost (*Jak je to s cestovními doklady pro děti? elektronicky podepsáno dne 9. 5. 2016 Mgr. Janou Vildumetzovou*), je uvedena skutečnost, že k podání žádosti o cestovní pas nebo občanský průkaz pro dítě do 15-ti let předkládá zákonný zástupce svůj průkaz totožnosti a rodný list dítěte. **V případě, že má dítě vydán již platný občanský průkaz nebo cestovní doklad, lze tento předložit místo rodného listu.**

Náš dotaz zní, jakým způsobem zákonný zástupce prokáže oprávnění k podání žádosti pro nezletilého občana, když nám není povinen rodný list předložit? Postačí pouze náhled do informačního systému evidence obyvatel nebo skutečnost, že žádal o předchozí občanský průkaz nebo cestovní pas nezletilého? Co potom v tomto případě uvést na žádosti do kolonky Oprávnění k podání žádosti nebo k vyjádření souhlasu ověřeno podle... Dosud jsme zde uváděli rodný list popř. občanský průkaz rodiče, ve kterém je dítě zapsáno.

Názor KÚ:

Domníváme se, že do příslušné kolonky lze zapsat, ověřeno dle ISEO nebo ověřeno dle předchozí žádosti o doklad. V praxi většina úřadů stále vyžaduje rodný list dítěte.

Stanovisko OSČ:

Pokud zákonný zástupce předložil svůj průkaz totožnosti a platný občanský průkaz nebo cestovní pas dítěte, lze ověřit v AISEO, zda žádost skutečně podává zákonný zástupce (viz odpověď na obdobný dotaz KÚ Karlovarského kraje). Do rubriky „Oprávnění k podání žádosti nebo k vyjádření souhlasu ověřeno podle“ lze uvést, „ověřeno v AISEO“. Nelze uvést, že oprávnění bylo ověřeno podle předchozí žádosti o doklad, protože z procesního hlediska lze ve správním řízení zaznamenat pouze ty doklady, které žadatel skutečně předložil.

41. Nevrazení prošlého pasu občana, který žádá o nový doklad na „místně nepříslušném“ úřadu a byl držitelem více pasů

Občan požádal o vydání nového pasu na „místně nepříslušném“ úřadu a odevzdal zde poslední vydaný cestovní pas (prošlý). „Místně nepříslušný“ úřad si nezkontroloval v centrálním systému, zda občan nebyl držitelem více cestovních pasů a ke skartaci na úřad dle trvalého pobytu občana zaslal jen poslední vydaný. Jakým způsobem má postupovat „příslušný“ úřad, když občan měl v evidenci vedené dva pasy po skončení platnosti, ale odevzdal jen jeden? Má ponechat u neodevzdaného pasu indikaci **Z1 – prošlá platnost CD** nebo vyznačit indikaci **ZN – neplatný, neodevzdaný CD**?

Názor KÚ:

Lze změnit na **ZN** – neplatný, neodevzdaný CD.

Stanovisko OSČ:

Pokud je občan držitelem dvou neplatných cestovních pasů, z nichž odevzdal jen jeden, zapíše se u neodevzdaného cestovního pasu do AISECD indikace ZN (neplatný neodevzdaný).

42. Je možné, aby poručník podal žádost o cestovní pas pro nezletilé dítě. Zda je vydání pasu běžná záležitost?

Názor KÚ:

Ano je možné, aby poručník požádal o cestovní pas pro nezletilé dítě. Vydání pasu není běžnou záležitostí.

Stanovisko OSČ:

Poručník je osobou oprávněnou podat žádost o vydání cestovního pasu. Je zákonným zástupcem, který žádá o vydání cestovního pasu pro občana mladšího 15 let podle § 17 odst. 3 zákona o cestovních dokladech.

Náš právní názor je, že mezi běžné záležitosti nepatří podání žádosti o vydání cestovního pasu a z tohoto důvodu je nutné, aby poručník měl souhlas soudu.

VIII. KÚ – Středočeského kraje - dotazy č. 43. - 45.

43. Lze považovat přestěhování občana za závažný důvod ve smyslu § 8 odst. 3 zákona o občanských průkazech, aby mu mohl být přeposlán vyrobený OP k převzetí na jiný úřad?

Např.: Občan se přestěhuje a pozdě si uvědomí, že nebude mít možnost si nový OP vyzvednout na úřadě, kde podal žádost.

Názor KÚ:

Ne.

Stanovisko OSČ:

Souhlasíme s názorem KÚ.

44. Je zákonný zástupce (rodič) povinen předkládat rodný list dítěte do 18 let při podání žádosti o cestovní doklad (z důvodu prokázání oprávněnosti podat žádost), a to i v případě, že dítě již mělo cestovní doklad?

Názor KÚ:

KUSK se domnívá, že otázka není položena zcela správně.

Podle § 17 odst. 3 zákona o cestovních dokladech podává za občana mladšího 15 let žádost zákonný zástupce. V daném případě je správní orgán povinen ověřit skutečnost, že žadatel je zákonný zástupce. Prvotně by k ověření této skutečnosti měl využít údajů vedených v agendovém informačním systému evidence obyvatel (formulář v CzechPOINTu). Rodný list občana mladšího 15 let není třeba vyžadovat.

Podle § 17 odst. 2 zákona o cestovních dokladech žádost o vydání cestovního dokladu, popřípadě o provedení změn v něm zapsaných údajů nebo o jejich doplnění může podat občan starší 15 let; pokud je občan nezletilý, připojí k žádosti písemný souhlas zákonného zástupce s jeho ověřeným podpisem. Případy, kde se nevyžaduje souhlas zákonného zástupce nebo ověření podpisu, jsou dále zákonem upraveny. V daném případě je žadatelem občan starší 15 let, který prokazuje totožnost svým občanským průkazem. Skutečnost, že osoba dávající souhlas je zákonným zástupcem, opět správní orgán ověří v agendovém informačním systému evidence obyvatel.

Skutečnost, že „dítě“ již mělo vydaný cestovní doklad, není rozhodující.

Stanovisko OSČ:

Ze stanoviska krajského úřadu vyplývá, že správní orgán by měl vždy ověřovat v AISEO, zda žádost podává zákonný zástupce bez ohledu na to, zda byl nezletilému dítěti vydán cestovní doklad a že rodný list není třeba vyžadovat.

Rodný list je třeba vyžadovat v případech, kdy zákonný zástupce nepředkládá platný cestovní pas nebo občanský průkaz dítěte, protože má povinnost prokázat údaje k dítěti uváděné v žádosti. Pokud zákonný zástupce předloží rodný list dítěte, není třeba ověřovat oprávněnost k podání žádosti v AISEO. Pokud zákonný zástupce předloží platný cestovní pas nebo občanský průkaz dítěte, a nepředloží rodný list dítěte, ověří správní orgán oprávněnost k podání žádosti v AISEO. Obdobně postupuje, jestliže zákonný zástupce dává souhlas s vydáním cestovního pasu nezletilému dítěti staršímu 15 let a nepředložil rodný list tohoto dítěte.

45. Jakým způsobem postupovat, když klient nemá ani po třech měsících vyhotoven matriční doklad ze zvláštní matriky Brno a končí mu platnost občanského průkazu bez strojově čitelných údajů vydaný na 3 měsíce.

Názor KÚ:

KUSK zastává názor, že občanský průkaz vydaný s platností na 3 měsíce nelze vydat opakovaně. Vydání matričního dokladu na zvláštní matrice v Brně je třeba zaurgovat.

Stanovisko OSČ:

Podle ustanovení § 24b odst. 2 zákona o občanských průkazech se občanský průkaz bez strojově čitelných údajů do doby vydání občanského průkazu se strojově čitelnými údaji nevydává opakovaně. Občan si může s tímto občanským průkazem (dokud je platný) požádat o vydání cestovního pasu.